

MUDr. Celestýn Opitz

Milosrdný bratr Celestýn Opitz se stal jednou z vůbec nejvýznamnějších postav světového lékařství díky operaci, kterou provedl 6. února 1847. Tato operace, která byla jako první na evropském kontinentu provedena v narkóze, tak umožnila vznik nového převratného oboru anesteziologie, díky kterému dnes mohou být bezbolestně operováni tisíce pacientů po celém světě každý den.

Celestýn Opitz se narodil 25. února 1810 v Hermsdorfu u Broumova. Po absolvování humanistického gymnázia v Brně se rozhodl pro vstup do řádu milosrdných bratří v Pražském konventu na Františku, kde také roku 1833 složil věčné sliby. Od počátku jeho působení v nemocnici se nechával fascinovat lékařskou vědou a toužil vystudovat medicínu a stát se lékařem. V prvních letech jeho praxe působil především v řádové nemocnici ve Valticích, později ve Vídni a dále pak v Budapešti. Poté se vrátil do Prahy, kde se nechal zapsat na Karlovu Univerzitu na studium chirurgie. Roku 1841 zde získal titul magistr a odešel do nemocnice milosrdných bratří v Novém Městě nad Metují. Do Prahy se opět vrátil roku 1845, kde působil pod vedením tamního profesora Hally a primáře Dr. Hofmeistera. O dva roky později se pokusil o první operaci v narkóze, ta se podařila a přinesla tak nemocnici Na Františku ohromný věhlas se zásluhou právě bratra Celestýna Opitze. Jak dnes víme, nebyl první na světě, který takovou operaci uskutečnil. První byl jeho americký kolega doktor Merton, který ji provedl asi o čtyři měsíce dříve, nicméně, oba pracovali nezávisle na sobě. Už dlouho před tím se Opitz zajímal o to, jak pacientům ulehčit v bolesti, kterou při operacích zažívali. Jediným možným způsobem totiž do té doby bylo omámit je velkými dávkami alkoholu, což pochopitelně nepřinášelo znatelnější účinek. Navíc se chirurgie musela omezit pouze na amputaci končetin, protože například do dutiny břišní se žádný lékař při vědomí pacienta neodvažoval zasáhnout. Anesteziologie tak otevřela nové možnosti celé lékařské vědě a chirurgii především. Bratr Opitz se tedy rozhodl pro použití éteru. Přestože několik let studoval jeho účinky a zaznamenal jeho pozitivní působení na zvířata, musel těžko prosazovat svoji myšlenku provést operaci na člověku. Jednak představenstvo nemocnice nevěřilo dosud na lidech nevyzkoušené praktice, jednak se tomu bránilo také z etického hlediska, protože se věřilo, že bolest má pro člověka zvláštní význam a je příležitostí prokázání poslušnosti Bohu, člověka posiluje a za její snášení přináší velké zásluhy. Dnes už pochopitelně víme, že bolest člověka naopak oslabuje a vyčerpává a může dokonce končit smrtí. Proto také právě tomuto bratrovi vděčíme za obrodu v myšlení veřejnosti. Od této první operace do své smrti provedl ještě 186 operací v narkóze pomocí jednoduché skleněné baňky, v níž byla látka nasáklá éterem, a v jeho myšlence bezbolestné operace pokračoval celý vývoj moderní medicíny.

Po tomto úspěchu mu dokonce Vídeňská univerzita nabídla doktorská studia chirurgie, která přijal, odjel do Vídně a pokračoval tam jak ve studiích, tak v prosazování operací v narkóze. Roku 1849 mu byl dokonce císařem propůjčen zlatý kříž za zásluhy. Byl promován na doktora medicíny a o tři roky později po návratu do Čech převorem pražského konventu. O další čtyři roky později dokonce provinciálem nad 20 konventy tehdejší rakousko-české provincie. V roce 1866 mu byl udělen rytířský kříž řádu Františka Josefa I. a v prosinci ještě téhož roku ve Vídni zemřel.

Pospíchal, V.; Hospitalita – Zpravodaj Milosrdných bratří č. 9; Jaro 2010 (2010); MUDr. Celestýn Opitz; Hospitálský řád sv. Jana z Boha – Milosrdní bratři